

L'EMPREMTA DURADORA DEL PICAPEDRER: QUIMET MENCIO

Belinda Parris

Joaquim Menci—Pall s, nascut en poca de la repbl ica, va pujar entre dones. En Joaquim Menci—Godayol, no li va poder fer de pare. El van matar per roig a la Guerra Civil i no se sap on s enterrat. La seva mare, la Pepeta Pallàs, volia que el seu fill únic estudiés i anés per advocat. De jovenet el van fer anar al Seminari de Vic, on es quedà fins a graduar-se. Aquí va aprendre a estimar la cultura, la música, la història i l'art i també a malfiar-se per sempre més de l'església i els qui la representaven, a la vegada que enyorava la vida de poble i la seva gent de Sant Juli .

La seva mare tenia raó, en Quimet hagués estat un bon advocat, però tip de tant d'estudi forçat i cap de setmanes enclaustrat, va voler volar com un pinsà alliberat en sortir del Seminari. El posaran a treballar amb el seu tiet, Pere Menció, com a càstig "a veure si reaccionava" i acabava els estudis de dret. No va ser així. Picar pedra li va agradar tant al jove Quimet Menció que fins que ens va deixar, fa poc més d'un any, no havia fet altra cosa que guanyar-se la vida amb la passió d'un artesà.

Els seus amics aviat el coneixerien com una persona que li agradava el debat, discutir i argumentar. Fermament d'esquerres, qualsevol conversa es convertia en política. De

caràcter fort com la pedra que picava, i socialment participatiu, era conegut arreu, tant a Sant Julià de Vilatorrada, on va néixer el 1936, com als pobles més llunyans on havia treballat de jovenet, com a Tremp, i en els últims anys, on era reconegut i valorat, a Rupit i Tavertet, en ple Collsacabra amb el mestre de cases, Joan Sarsanedas.

Menut com era a nivell físic, tenia en canvi un gran esperit social i esportiu, ja que després de picar tot el dia, jugava i portava equips de fut-

bol, de ping-pong i de tennis. També feia el millor allioli de la comarca, i participava en qualsevol acte del poble els diumenges. Fins i tot la minusvalidesa que l'afectà de més gran no l'aturava. El seu fill el recorda com a referent, com a pare que va fer de pare sense haver-ne après, com a lluitador. És enyorat per la seva dona Ernestina i els seus dos fills Quim i Montserrat, pel buit que ha deixat. "Era feliç creant, era perfeccionista, i omplia la casa amb la seva presència" recorden després de quasi un any de la seva mort.

Sant Julià de Vilatorrada llinda amb el municipi de Folgueroles que és poble de pedra dolça i bressol de picapedrers. Un poble elegant i tranquil amb gran valor arquitectònic, dels segles XIX i XX, que va usar molts artesans i mestres de cases de renom en plena renaixença catalana, quan es va adoptar com a lloc d'estiueig per als burgesos i fabricants de Barcelona. L'art de picar la pedra, avui en dia ja molt esmortit, era essencial aleshores per acabar les cases bones. La qualitat d'una casa estava en la pedra utilitzada, la manera de col·locar-la, la qualitat i l'aplomat dels cantons i en la decoració de les obertures, tant si fossin portals com finestres esculpits. Els escuts i inicials de qui ho va fer decoraven la llinda o dovella principal, i finalment hi havia l'acabat final, en calç viva que cobria la pedra petita per poder donar a la casa un aire senyorial i, qui podia, esgrafiava-la amb dibuixos simbòlics de la bellesa, dedicació i excel·lència, les virtuts del noucentisme. Aquest era el context en què pujà en Quimet, un *pim, pam, repicam* constant entre constructors, picapedrers, fusters, terrissaires i enguixadors de la segona part del segle XX.

En Quimet amb el seu tiet i més endavant amb la seva pròpia empresa, es dedicava a embellir les cases dels benestants de la poca, a restaurar façanes civils i religioses com ara el Col·legi del Roser, a fer fonts, fites, làpides i tot el que calgués. Sant Julià n és testimoni

Quan tenia 45 anys

Foto:Família Menció
Vilaregut

Dos monuments de pedra tallada pel Quim i que estan a Folgueroles.

Foto: Belinda Parris

d aquesta poca. Per mentre treballava de dies i escoltava de nits els tenors i sopranos que tant l inspiraven, en Quimet somniava en els rellotges de sol, escuts del bar a, monuments als poetes i fonts públiques que faria per a la gent, perquè no va deixar mai de ser un home republicà i del poble, un home que creia en un món més just per a tothom, lliure de repressions i drets adquirits.

Vam conèixer en Quimet Picapedrer, que com li deïem, a l'Avenc on va picar pedra durant els cinc anys de la restauració de la casa. Em va dir, amb el seu gran sentit d'humor i aquell brillar d'ulls que ell uminava tota la seva cara, que havia pensat gravar una cinta amb el toc-toc-toc del seu martell per poder marxar una estona a escoltar el silenci sense que ens n'adonéssim. Els diumenges tornava de vegades amb els amics a esmorzar i així podia compartir amb ells la sensació de seure entre portals esculpits de feia més de 500 anys per picapedrers gascons. Quan li venia de gust regalava la seva obra. Per a l'Avenc va fer un rellotge de sol que, contra la seva voluntat va haver de ser al jardí i no a la façana com ell hagués volgut; també va esculpir l'escut de l'Ajuntament del poble de Tavertet, entre molts d'altres escuts i monuments. Dit així, com a bon català i artesà, era ben conscient del valor de la seva obra i deixava clar el que se li devia en uns rebuts petits i ben redactats, amb lletra d'advocat. Perquè l'artesà no és un artista bohemí. L'ar-

tesà ho apunta tot. Per demostrar-nos el lligam amb l'Avenc i Sant Juli tenim l'evidència d'una factura del seu tiet amb data del 1887, quan els Fontcoberta, propietaris de l'Avenc, suposadament van comprar la pedra als propietaris del carrer Montseny número 1 de Sant Juli. Per tancar la polèmica, que em va fascinar des del principi, va esculpir la finestra gòtica de nou per a la casa original.

Joaquim Menci—ha deixat sens dubte un buit al Collsacabra i a Sant Juli. Mai més ben dit, ja que el picapedrer precisament buida la pedra per crear, i deixa literalment la seva empremta en un material que durarà desenes de generacions humanes. El picapedrer en el fons és un grafista, però amb tècnica i bon gust. Nosaltres, que no sabem de les lleis físiques de la pedra i de com trencar-la sense esmicolar-la, també voldr'em deixar el nom i el moment en les parets i roques si la consciència ens ho permet. Els primers homes ho feien perquè sabien, també amb una certa nostàlgia, que aquell nom o data, aquella declaració—,aquell dibuix o símbol, o aquella frase duraria molts més anys que ells i que nosaltres. La roca perdura i només és dominada pels elements naturals i el picapedrer.

En Quim ja gran.

Foto:Família Menció Vilaregut

